

Rakovszky Zsuzsa

Az oda-visszaút

Első rész

– Szia, Péter! – kiáltott be a szobámba. Bevágta maga mögött az ajtót, és a kabátját gombolgatta kifelé. – Nem jött levelem?

– Nem, nem jött – feleltem. Nagyon fájt, hogy Péternek szólít, nem apámnak, mint régen, mikor még gyerek volt, de annak örültem, hogy egyáltalán szólít valahogyan... az utóbbi napokban megint alig lehetett szavát venni. Egy újabb csalódás, gondoltam, egy újabb, randiapon megismert pasas, aki a neten csak azt a régi fotót látta, az érettségi tablóképét... amelyik még *azelőtt* készült... és a kávézóban, amikor meglátta élőben, nem ment oda hozzá, hanem feltűnés nélkül eloldal-gott. Esetleg mégiscsak odament, akadnak ilyen széplelkek, akik nem képesek rá, hogy szó nélkül odébbálljanak, talán még beszélgettek is egy sort a kapucsínó fölött, szinte láttam magam előtt a pasas ijedt, zavartan gyöngéd mosolyát, meg azt, ahogy egyszer csak, nem túl hamar, de félóránál semmiképpen nem hosszabb idő után, gyors pillan-tást vet a mobiljára, mintha csak véletlenül tenné, aztán színpadiasan a fejéhez kap: most jut eszébe, hogy elfelejtkezett valamilyen roppant fontos találkozóról, és igen, sajnos most rohannia kell, de föl fogja hívni, egészen biztosan, rövidesen jelentkezik... aztán persze nem je-lentkezik. Dóri pedig napokig várja a hívást, lázasan és nyugtalanul, akármiről próbálok beszélgetni vele, hogy eltereljem a figyelmét, látom rajta, hogy csak fél szívvel válaszolgat, az esze másutt jár, aztán egyszer csak váratlanul nekem támad egy semmiség miatt, megvádol valami képtelenséggel, és akkor már tudom, hogy most adta föl végleg a re-ményt. Én már korábban föladtam: egy darabig még örültem, hogy az én emberkerülő lányom megpróbál új ismeretségeket kötni, hátha a kialakulófélben lévő szellemi kapcsolat felülírja a személyes találko-zás ijedelmét, annak a csúf hegnek a hatását, amely ott éktelenkedik a bal arcán... de hát nem. Most meg ez a levél... ugyan ki ír még ma-napság hagyományos levelet? Valami különc bolond, persze, de hátha éppen azért... hátha, hátha.

Mert ha nem, akkor megint rám fogja zúdítani minden keserű-ségét, mert hát ki másra? Voltaképpen van benne némi igazság, ha

engem hibáztat: ha akkor nem engedem el a diszkóba, akkor nem történik meg az a szörnyű baleset... De hát mit tehettem? Gyerekkorában olyan kedves kislány volt, annyira ragaszkodott hozzám, az anyák a játszótéren meg az üdülőben, ahová néhány évig jártunk nyaranta, meghatottan, már-már könnybe lábadt szemmel néztek bennünket, miközben a saját rakoncátlan kölykeiket fegyelmezték: „Ha énnekem egy ilyen jó kislányom lenne...”, „Ha az enyéme apja is ennyit törődne velük...”. Zavart, hálás mosollyal nyugtáztam az elismerést... azt persze nem árultam el nekik, hogy Dóri anyja meghalt, amikor a kislány még csak négyéves volt, egy gyors lefolyású rák vitte el. Én meg próbáltam pótolni, ahogy tudtam. A barátaim biztattak, hogy nősüljek újra, „szerezsek anyát a gyerekeknek”, de hát képtelen voltam rá: Dóri iszonyúan féltékeny volt, és én nem szerettem volna még egy szörnyű traumának kitenni, azok után, hogy az anyját elveszítette... Különben is, mi az, hogy „szerezsek neki anyát?” Mintha új anyát is úgy lehetne rendelni a neten, mint egy új porszívót, ha a régi történetesen tönkrement... ki nem állhatom az ilyen okoskodó, egyszerűen érzélgős és kíméletlen locsogást. Ráadásul nem is ismertem senkit, aki legalább nagyjából megfelelt volna.

Meg aztán, tudja Isten, hogy van ez, egy mindennél kedvesebb, ugyanakkor érinthetetlen test közelsége mintha elaltatta volna bennem – még ha talán nem is véglegesen – a szexuális vadállatot, a prédaleső ragadozót – míg élt szegény Erzs, bizony megesett, hogy ha csak átmenetileg is, egy-egy vállalati buli, névnap vagy ilyesmi alkalmából kis időre összejöttem valamelyik csinosabb kolléganővel, de attól fogva, hogy ketten maradtunk Dórival – soha!

Nem csak Dórit akartam kímélni –nem is vágytam rá, az az igazság. Talán mert boldog voltam, és ha az ember boldog, az olyan, mintha egy színültig teli poharat egyensúlyozna egy tálcán reggeltől estig – egyedül arra ügyel, hogy csak le ne ejtse valahogy, csak össze ne törjön, csak ki ne ömöljön a drága folyadékából akár egy csepp is – és nem marad ideje és energiája, hogy más dolgokra is figyeljen. Legálábbis így volt Dóri kiskorában, míg csak kamaszodni nem kezdett. Akkor persze minden megváltozott.

Emlékszem, hét-nyolc éves lehetett, amikor a tengernél nyaraltunk – a naptej szagú bőrére, a napszítta, nedves hajára, a beletapadt homokkal, amit aztán én mostam ki belőle este, végtelen gyöngédséggel dörzsölgetve azt a törekeny kis koponyát, vigyázva, nehogy a szemébe menjen a sampon („...naaa, Apu, ez csíp!”), meg a véget

nem érő társasozásra téli esteken, amikor mindig engedtem nyerni, mintha nem vettem volna észre, hogy ha nem ezzel, hanem azzal a bábummal lépek, akkor leüthetem az övét („... jaaaaj, Apu, hogy te milyen buta vagy!” Kacagás).

– Elkényezteted! – mondta a nővérem, rosszkedvű, lángpallosú angyal a mi édenkertünkben, aki néha átjött segíteni a házimunkában, vagy vigyázni Dórirra, ha el kellett mennem valahová (bár ez elég ritkán fordult elő). – Hogy jut eszedbe még mindig egy szobában aludni vele, egy tízéves gyerekkel? – Nekem kettő helyett kell szeretnem! – mondtam neki hidegen –, különben is, mit tudsz te a gyerekekről? (Neki nincsen). Erre aztán elhallgatott, csak a fejét csóválta kicsit. Nem szeretem a Bettit! – közölte imádni való komolysággal a lányom, nem lehetne, hogy ne jöjjön hozzánk többet? Hogy te ne menjél nélkülem soha sehová?

És ez így ment sokáig, nagyon sokáig, úgy tizenhárom-tizennégy éves koráig. Tíz teljes boldog év – na jó, majdnem tíz... – kinek jut akár csak ennyi is? A baj csak az, hogy az utána következőket is végig kell csinálni. Még most is megsajdul a szívem, ha olyan utcán megyek végig, ahol valaha sokat sétáltunk együtt, ha elmegyek a cukrászda előtt, ahová séta után be szoktunk ülni, vagy az előtt az épület előtt, ahol korábban az a videotéka volt, ahonnét az állatos filmeket szoktuk kikölcsönözni (ma valami sportbolt van a helyén, súlyzókat meg könnyűbúvár-felszereléseket árulnak).

Na igen, a kamaszkor... Senki nem tud meggyőzni róla, hogy a nemi hormon, ösztrogén vagy tesztoszteron, vagy mit tudom én, hogy hívják, hogy az nem valami méreg – rendben van, szükséges méreg, ha az emberiség szaporodását tartjuk szem előtt, de ha az egyes ember felől nézem, hogy mennyire kiforgatja önmagából, hogy micsoda ellenséges, már-már gyűlölködő fúriát képes csinálni egy kedves, melegszívű, ragaszkodó kis lényből – esküszöm, mint valami gonosz varázslat egy rémmesében! Egy napon egyszer csak hazajön iskola után, köszönés helyett morog valamit az orra alatt, rád se néz, csak megy a szobájába, bekapcsolja a számítógépet, és ott ül előtte éjfélig! Néha hallod, hogy nevetgél, beszélget valakivel, de hogy kivel és miről, arról fogalmad sincsen, nem lehet érteni a csukott ajtón keresztül. Megkérdezni pedig Isten ments... „Tanultál?” „Nem kéne már lefeküdnöd?” – ilyenekkel jobb, ha nem is próbálkozik az ember. És akkor még nem is sejtettem, hogy ez voltaképpen milyen idilli állapot volt ahhoz képest, ami utána következett!

Mert akkor még legalább otthon volt, ha nem is állt szóba velem. „Mit olvasol?” – kérdeztem, amikor, nagy öröömre, könyvet láttam a kezében, mire letakarta a borítót valamelyik iskolai füzetével, és azt morogta, hogy ezt én úgyse ismerem, az én koromban az emberek ilyeneket már nem olvasnak. De ez még mind semmi volt ahhoz képest, amikor kezdett esténként eljárni otthonról. Úgy kezdődött, hogy egyszer csak nem jött haza iskola után. Amikor hazaértem a munkából, üres volt a lakás.

Már régen adtam neki kulcsot: nem volt más megoldás. Egy darabig Bettihez ment iskola után, ott ebédelt, mert a nővérem otthon dolgozik, varrást vállal, cipzárcserét, szoknyafelhajtást, meg ilyesmit, és ha marad ideje, mindenféle fura ékszereket állít elő, két kis üveglap közé szorított virágszirmokból meg simára csiszolt ásványdarabokból. Az egyik barátnőjének van egy kis boltja, és átveszi tőle a kész árut. Szóval Dóri egy darabig Bettinél ebédelt, és én az irodából hazafelé menet beugrottam érte. Két évig tartott ez az állapot, nem is tudom, miért emlékszem úgy, mintha mindig tél lett volna: havas utcákon baktatunk hazafelé a délutáni sötétségben, a hópelyhek aranysárgán lebegnek át az autók fényszórójának sugárkévéjén, a kirakatokban meg már ott a karácsonyi dekoráció, hóemberek, integető Mikulás rénszarvas vontá szánon, ilyesmik. Útközben Dóri egyfolytában csacsog, részletesen elmesél minden jelentéktelen apróságot, ami napközben történt vele, mintha nem tudná elviselni, hogy legyen valami a fejében, ami az enyémben nincs ott. Egyszer mondott is valami ilyesmit: „De hát neked is muszáj tudnod róla! – fakadt ki döbbenet és kétségbeesetten, amikor – elég tapintatlanul, utólag úgy látom – megkérdeztem, hogy biztosan el akarja-e mesélni az iskolai kosárlabdameccs minden részletét, vagy valamelyik, számára különben egyáltalán nem fontos osztálytársnője furcsa és gusztustalan szokásait. – Ha egyszer én tudok róla! – Igen, néha egy kicsit sok volt. Biztosan sokkal jobban méltányoltam volna mindezt, ha tudom, hogy milyen hamar elveszítem. De ez persze meg se fordult a fejemben. Másoktól, igen, másoktól elidegenedik a gyerekük kamaszkorában, hiszen ezt látom mindenfelé: de mi ketten, az más. Mi különleges eset vagyunk. Istenem, ha tudtam volna!

Szóval ott tartottam, hogy amíg csak nem állt szóba velem, de ott ült a szobájában a gépe előtt, és számomra ismeretlen alakokkal csevegett meg nevetgált, az még eszményi állapot volt ahhoz képest, ami utána következett. Mert aztán, mondom, kezdett kimaradozni.

Akkoriban már nem volt hajlandó többet Bettinél ebédelni. Tizenöt éves vagyok, egyedül is be tudom tenni a kaját a mikroba! – közölte, és hát ebben persze igaza volt: akkor kezdtük a Stella mama konyhájából hozatni az ebédet. Nem örültem neki, hogy iskola után még órákig egyedül van a lakásban, de hát mit tehettem? Tényleg nagylány volt már, nem volt rá szükség, hogy valaki vigyázzon rá. Gondoltam akkor.

És egy darabig nem is volt semmi baj. Aztán jött az az eset, amikor hazaértem, és nem találtam otthon. Persze tulajdonképpen még ebben sincs semmi, nyugtatgattam magam: fölment valamelyik barátjánéhoz, a mobilja lemerült, és nem tud felhívni, majd előkerül. Furcsa dolog a szorongás: az agyammal pontosan tudom, hogy semmi okom rá, de a testem úgy reagál, mintha életveszélyben lennék. Nem kapok levegőt, a szívem összevissza ver, az izmaim görcsbe rándulnak és sajognak. Aztán a végtelen megkönnyebbülés, amikor végül mégiscsak előkerül: mintha egy fuldoklót dobna föl a felszínre valami jótékony áramlat a ránehezedő víz többtonnányi súlya alól: a tüdőmbe áramló levegő, a megkönnyebbülés, a hála... igen, a hála. De addig!

Ez az első alkalom különösen lidérces volt, mert még nem szoktam hozzá. Nem mintha hozzá lehetne szokni... Olvasni próbáltam, tévézni, a vége felé már ötpercenként próbáltam hívni a mobilján, de persze hiába: ki volt kapcsolva. Nyolc óra körül kezdtem hívogatni a kórházakat, és kilenckor, hát igen, kilenckor felhívtam a rendőrséget. Persze azt mondták, amit ilyenkor szoktak, hogy korai még bejelenteni az eltűnést, hívjam őket másnap, ha addig nem kerül elő... Másnap! De hát én addig megőrülök! Ezt természetesen nem mondtam nekik, de a fejemben egymást üzték a szörnyűbbnél szörnyűbb lehetőségek. Elütötte egy autó... leánykereskedők rabolták el, vagy szervkereskedők, az interneten egy szadista kéjgyilkos hálójába került, és most személyesen is találkoztak... nem, ezt végig se mertem gondolni.

– A rendőrségre? Te megőrültél! – támadt rám, amikor tizenegy körül végre hazakerült. – Moziban voltunk, és kikapcsoltam a mobilomat, aztán elfelejtettem visszakapcsolni. Muszáj nekem minden lépésemet előre bejelenteni? Nem vagyok a tulajdonod! – vágta oda. És ment a szobájába, nemsokára pedig hallottam, hogy kacarászik valakivel a számítógépén.

És ettől kezdve ez így ment: a bulizás, a diszkó... Vagy hát nem is tudom: ha megpróbáltam megkérdezni, hová megy, hol lesznek

a barátaival aznap este, csak a vállát vonogatta, hogy még nem tudja, majd később eldöntik, és ha arra kértem, hogy legalább hívjon fel, ha már kiderült, hiszen tudja, mennyire aggódom, akkor rám támadt, hogy ez érzelmi zsarolás, hogy ki akarom sajáttítani, hogy büntudatot akarok kelteni benne, nehogy véletlenül jól érezze magát másokkal. És különben is, akkor akár ötpercenként hívogathatna, hiszen ha fél tizenegykor még minden rendben volt, az nem garancia rá, hogy háromnegyedkor nem gyullad ki a diszkó, nem igaz? „Neked miért nincsenek barátaid? – kérdezte hűvösen egy ilyen alkalommal. – Szerinted az természetes, hogy egy... nem is túl öreg férfinak a lánya legyen az egyetlen társasága? – Azért nincsenek, gondoltam magamban, mert olyan sokáig minden időmet veled töltöttem... mert utáltad Bettit, meg a bébiszittert, akit néha megkértem, hogy vigyázzon rád... mert könnyek között találtalak, amikor egy sörözés vagy kártyaparti után hazaértem, míg végül nem volt szívem bárhová is egyedül elmenni... talán nem is akartam. Nem akartam neked fájdalmat okozni.

Igen, érzelmi zsarolás, mondta volna, ha ezt hangosan is kimondom, muszáj az orrom alá dörgölni, hogy mennyi áldozatot hoztál értem? Hát kértem én? És ebben persze megint csak igaza lett volna. Abban már kevésbé, hogy én szántsándékkal keltem benne büntudatot. Azt hiszem, akármit mondok, teszek vagy nem teszek, a büntudat ott munkál benne, alattomosan, elfojtva, de annál nagyobb erővel, mert hát azt a régi ragaszkodást nem tudja az ember csak úgy kitépni a lelkéből. Vagy igen? Nem hiszem. Elfojthatja, megtagadhatja, sőt mérheti azon a tulajdon erejét, hogy mennyire sikerült megtagadnia, azért az mégiscsak ott van. És persze ezért is engem hibáztat.

Voltaképpen a balesetéért is engem hibáztat... nem úgy, ahogy én saját magamat, hogy miért engedtem el akkor abba a diszkóba, miért nem álltam a sarkamra, pedig mindig is gyanakodtam rá, hogy a barátai, akikkel akkoriban állandóan együtt lógott, hogy azok nem jófélék... az elejtett szavaikból már sejtettem, hogy drogoznak, de hogy autót vezessenek olyan állapotban.... az egyik elkényeztetett kölyöknek már saját kocsija volt, tizennyolc évesen! Isten látja lelkem, próbáltam figyelmeztetni Dórit, pedig hát gondolhattam volna, hogy úgyszólván hiába... Neked azelőtt olyan kedves, értelmes kis barátnőd voltak, ezek az újak valahogy olyan... furák, mondtam neki, mire persze megint nekem ugrott. Hát igen, azok mintagyerekek voltak, amilyen én is voltam akkoriban: apuka pici lánya! A mostani barátaimban leg-

alább van bátorság, mernek önmaguk lenni, közölte sötét elégedettséggel, mintha örült volna, hogy ürügyet szolgáltatam neki erre a kirohanásra. – A saját fejükkel gondolkoznak, nem azt lesik, hogy mások mit szólnak hozzá! – Hát hiszen ha legalább tényleg gondolkodtak volna! Mert kérdem én, micsoda gondolkodás az, hogy lehetőleg szegjünk meg minden szabályt, bármi lesz is a következménye, mert minden szabály zsarnokság... nyilván a józan ész is zsarnokság, meg a fizika törvényei is, az emberi törvényekről nem is beszélve, például az olyanokról, hogy nem vezetünk autót részegen vagy be drogozva...

Szóval nem azért hibáztatott, hogy elengedtem, bár éppenséggel azon se csodálkoztam volna: Te vagy a felnőtt, neked kellett volna jobban tudnod! – néha ilyeneket is mondott. De azt hiszem, azt egyszerűen ténynek tekintette, hogy nekem kapóra jött a dolog – nincs több diszkó, nincsenek fiúügyek, valószínűleg soha nem lesz férje és családja, életem végéig velem marad, és ezért nyilván a szívem mélyén örülök neki, hogy így járt, még ha talán kicsit sajnálom is őt, még az is lehet, hogy valamilyen babonás és megmagyarázhatatlan módon én idéztem elő az egészet, mert annyira szerettem volna, hogy sose nőjön fel, hogy mindig mellettem legyen.

Pedig esküszöm, soha semmi ilyesmi meg se fordult a fejemben, még akkor sem, amikor a legjobban szenvedtem attól a – belátom, beteges – aggodalomtól. Ámbár... ha már nekiállunk minden esemény mögött ilyen titkos lélektani motívumokat keresni, mint ez manapság divat, akár azt is gondolhatnánk, hogy ő maga nem akart kiszakadni az otthoni biztonságból, az én feltétlen szeretetem hatóköréből, hogy félt próbára tenni magát idegen környezetben, ismeretlenek között. Mert hát nem sokkal az érettségje után történt a dolog, elsőnek egy külföldi egyetemet jelölt meg a jelentkezési lapján, még két hónap, és ha fölveszik, el kellett volna mennie otthonról, hogy aztán ott, a kollégiumban vagy az albérlésében egyedül boldoguljon... Bizonyára szorongott, de hogy ennek a szorongásnak bármiféle fizikai hatása lett volna a látási viszonyokra, az autó kormánykerekére, vagy arra a drogtól vagy alkoholtól bizonytalan kézre, amelyik az autót vezette, neki egyenesen annak az útszéli fának... ugyan, nevetséges.

Furcsa, hogy éppen aznap éjjel nem is szenvedtem annyira az aggodalomtól. Mert milyen is az ember: úgy látszik, a szívem mélyén mindvégig meg voltam győződve róla, még ha nem is voltam tudatában, hogy az a szörnyűség, amit önkínzó módon, milliószor

elképzelünk – a karambol, a késes ámokfutó vagy a diszkótűz, meg az a sok mindenféle egyéb borzalom, amiről napjában lehet olvasni a lapokban, – szóval ha nem hessegetjük el ezeket a képzelgéseket, ha engedjük, hogy alaposan megkínózzanak, akkor mindez a valószínűségben semmiképpen nem történhet meg. Mintha ezzel az önkínzó képzelgéssel valamiféle áldozatot mutatnánk be – de kinek? a sorsnak? valamiféle sötét istenségnek?, és az viszonzásképpen beérné ennyi szenvedéssel, és megtartóztatná magát a legrosszabbtól.

Szóval aznap éjjel mintha nem szenvedtem volna annyira a pániktól, mint korábban. Kezdtem volna megszokni? Idővel nyugodtan aludtam vagy legalábbis olvastam volna olyankor, amikor Dóri kimarad? Ezt most már sose fogom megtudni. Akkor azért persze se aludni, se olvasni nem bírtam, valami idióta, ősrégi tévésorozat próbáltam nézni a neten, egy kirándulójajon játszódtam, kék ég, kék víz, tenger gyümölcsei meg színes koktélok a fedélzeten. Amikor hajnali fél négykor megszólalt a csengő, furcsa módon nem is gondoltam semmi rosszra. Ijedtség helyett az a hálás megkönnyebbülés öntött el, ami mindig, amikor vége volt a gyötrelmes várakozásnak: szóval végre megjött, csak éppen, úgy látszik, itthon felejtette a kulcsát, vagy elhagyta valahol. Amikor a pizsamámra sebtében felrángatott fürdőköpenyemben ajtót nyitottam – igen, pizsamában voltam, azt szerettem volna, ha azt hiszi, hogy álmomból ébresztett –, az első pillanatban hunyorogva és értetlenül néztem a két egyenruhás alakra – az egyikük nő volt, talán mert az ilyen megrázó hírek közlését jobb szeretik a nőkre bízni, abban a hiszemben, hogy ők tapintatosabban közlik – mintha lehetne az ilyesmit tapintatosan közölni!

De nem ő, hanem a férfi szólalt meg először. Várt egy keveset, mint aki akar még adni nekem néhány másodpercet abban a régi, boldog világban, amikor még nem következett be a tragédia, aztán azt kérdezte, hivatalosnak szánt, színtelen hangon, az én lányom-e X. Teodóra. Az első pillanatban kis híján nemet mondtam: már nem emlékszem, mit olvasott éppen Dóri születése előtt a feleségem, miért választotta ezt a ritka és császárnői ambíciókat sejtető nevet: annyi bizonyos, hogy soha nem használtuk. Aztán persze rádöbbenem, hogy hát persze, Dórinak hivatalosan ez a neve, és akkor, igen, akkor hirtelen görcsbe rándult a gyomrom a rémülettől. Ilyen helyzetekre szokták mondani, hogy egy pillanatra elsötétült előttem a világ, de nem sötétült el sajnos, tisztán láttam azt a két embert, az egyenruhájukat, a szánakozást az arcukon, és hogy számukra is kínos

kötelességet teljesítenek. Azzal sem hitegethettem magam, egy percig sem, hogy csak álmodom. Autóbaleset, közölte a férfi, a nem tudom, milyen rendszámú Renault fának ütközött, a kocsi kigyulladt, a vezetője és az egyik utas életét veszítette, a másik négyből kettő súlyosan, a másik kettő könnyebben sérült. Mert sajnos többen tartózkodtak a kocsiban a megengedettnél. Sajnálattal közöljük, hogy X Teodóra...

Éreztem, ahogy kifut az arcomból a vér.

– Meghalt? – kérdeztem. Az ajkam mintha megdermedt volna, alig bírtam mozdítani. A rendőrnő hevesen rázza a fejét. Nem, nem, de elég súlyosak a sérülései... Harmadfokú égési sebek, és esetleg belső vérzés...

A kórházban csak üvegen át láthattam eleinte, a fertőzésveszély miatt. Szinte az egész arcát géz takarta, csak a csukott szemhéja látszott. Altatásban van, mondták. Infúziót kap: nem, nincs életveszély, stabilizálódott az állapota. Később a helyreállító műtétek sorozata. A bőrátültetés után az a bizonyos csúf heg: nyoma sem marad, bizonygattam elszántan, ilyenkor dacos, megvető pillantást vetett rám, de a szemében ott volt a rémült könyörgés: ugye igazat mondok?

Ne engedje, mondja nekem az orvos, hogy valami sarlatán elbolondítsa magukat, és fűt-fát ígérjen. Ennyit tudtunk elérni, egyelőre legalábbis. Várni kell, hátha... Vannak esetek, amikor a heg idővel teljesen elhalványodik.

És mi vártunk, hátha.

Amikor végre hazakerült a kórházból, eleinte bizakodó kedvében volt. Ahhoz már késő volt, november vége, hogy elkezdje a bölcsész-kart, ahová jelentkezett: egész nap otthon ült, és olvasott vagy netezett. Láttam, hogy ha el kell mennie az előszobai tükör előtt, elfordítja a fejét. És hogy a fürdőben, amikor a fogát mossa, nem gyújt villanyt: a mosdó fölött is van egy kis tükör. A barátaival is csak telefonon beszélt, vagy skype-on, de úgy hallottam, elég vidáman. Néha azon is rajtakaptam, hogy a félhomályos előszobában mégiscsak vet egy gyors pillantást a tükörbe. Mit akarsz, már szinte nem is látszik, akartam mondani neki (ami persze nem volt igaz), aztán mégsem mertem. Biztonságosabbnak tűnt úgy tenni, mintha az a dolog nem is létezne.

De hát előbb-utóbb csak ki kellett mozdulnia. Muszáj levegőn lenned, mondtam neki, vagy: Én szívesen sétálnék egyet, neked nincs kedved? Már jól benne jártunk a télben, felhajtotta a kabátja gallérját, mélyen az arcába húzta a sapkáját. Megint kettesben sétáltunk,

mint gyerekkorában. Boldog voltam, hogy visszakaptam, hogy nem veszítettem el, én a magam részéről akár életem végéig is megmaradtam volna ebben az állapotban, de tudtam: előbb-utóbb muszáj lesz emberek közé mennie. Néha, a séta vége felé betértem a kisboltba vagy a zöldségeshez, abban a reményben, hogy hátha bejön velem, de nem: ragaszkodott hozzá, hogy megvár a bolt előtt. Egy ilyen alkalommal, éppen amikor a zöldséges elé értünk, eleredt az eső. Ne butáskodj! – mondtam neki, belekaroltam, és bevonszoltam a boltba. Bár ne tettem volna! Az asszony, aki előttünk fizetett, ismert bennünket régről: afféle kedves, szószátyár néni. Nagy lelkendezéssel üdvözölt minket: Nahát, milyen rég láttam magukat, talán külföldön voltak? Jesszusom! – szisszent föl elmeredt szemmel, és Dóri arcába bámult –, mi történt magával, aranyom? Valami csúnya baleset? Igen, autóbaleset, de már jól van! – vettem oda kurtán, mire a nénike sopánkodva szidalmazni kezdte ezeket a mostani, örült sofőröket, akik nem ismernek se Istent, se embert. Meg tudtam volna ölni.

Ettől fogva Dórit nem lehetett kicsalni többet a lakásból. Jóformán a szobájából sem jött ki. És persze én se mertem kimozdulni, munka után meg a hétvégeken mindig otthon ültem. Pedig Dóri biztatott, hogy járjak el otthonról, de tudtam, hogy nem gondolja komolyan. Menj csak nyugodtan sörözni a barátáiddal! – vetette oda olykor szombat esténként –, nem kell engem őrizni. Persze nem mentem. Ő ott ült a gépe mellett, én olvastam vagy tévéztem. Boldog voltam ettől? Nem, nem hinném.

– Nem lesz ez így jó, mondta a nővérem, meddig akarjátok még ezt csinálni? Ami történt, megtörtént, azon már nem lehet segíteni. Mindenkinek megvan a maga keresztje. Azt hiszed, nekem olyan nagy öröm volt, hogy ilyen ronda vagyok? – kérdezte élesen. Szó, ami szó, csúnyácska volt világeletemben. Emlékszem, kislány korában sokat sírt miatta, hogy csúfolják az osztályban a kancsalsága meg a nagy, elálló füle miatt, aztán lassanként megedződött, látszólag legalábbis. Akkor tett szert erre a fanyar, kíméletlen modorra. Abba a gyülekezetbe is akkor kezdett járni.

– Nem lesz ez így jó, mondtam én is Dórinak, félénken, muszáj néha emberek közé menned! Hogy fogsz így egyetemre járni? Nem fogok egyetemre járni! – vágta oda diadalmasan, nyilván tudta, hogy ezzel sikerül érzékeny pontomon eltalálnia. Leesett az állam. Olyan jó esze van: abban reménykedtem, ha olyasmit csinál majd, ami igazán, mélyen érdekli, a szakmai siker elfeledteti vele, hogy nőként...

hát nem sok jóra számíthat. És ki tudja, talán akadhat olyan kollégája, aki nem a külsőt nézi, hanem szellemi társat keres... jó, nem túl valószínű, de hátha, hátha...

– Hát akkor mit fogsz csinálni? – kérdeztem, most már én is eléggé ingerülten. – Én sem élek örökké! Jó, tegyük fel, hogy még itt vagyok húsz-harminc évig, mondjuk a nyugdíjam sem lesz valami haj, de magas: igaz, addig még van több mint tíz évem, de aztán? Mire kitört: ha igazán figyelnék rá, ha felnőtten embernek tekinteném, és nem holmi házi kedvencnek, akkor tudnám... Leesett az állam. Mégis mit kellene tudnom, és honnét tudhatnám, amikor szinte állandóan benn rostokol a szobájában, és ha történetesen benyitok, olyan hideg gyűlölettel néz rám, olyan gyilkos udvariassággal kérdezi meg, hogy mit óhajtok, hogy nyilvánvaló: azt szeretné, ha azonnal eltakarodnék. De ezt nem akartam a szemére hányni, azt sem volt kedvem bizonygatni, hogy felnőtten tekintem, mindössze annyit kérdeztem, hogy mégis mit kellene tudnom? Hát azt, hogy már hónapok óta végez egy online tanfolyamot. Leesett az állam. Miféle tanfolyamot? – kérdeztem elhűlve. Egy olyat, ahol szociális segítők képeznek. Már csak három hónapom van hátra. És mit fogsz csinálni, ha elvégezted? – hebegtem. – Hát ezt meg azt. Alighanem házi gondozást... Kijárok öregekhez, segítek takarítani, szükség esetén megfürdetem vagy tisztába teszem őket... – közölte, és rám sandított a szeme sarkából, hogy mit szólok hozzá, és közben kárörvendően somolygott.

Nagyon helyes, felelte Betti, amikor elpanaszoltam neki a dolgot. Legalább végre nem fogja napi huszonnégy órában önmagát sajnálni, hanem csinál valami hasznosat. És legalább rájön, hogy vannak nehezebb élethelyzetek is, mint az övé.

Annát is megkérdeztem, utóvégre neki értenie kell ezekhez a lelki dolgokhoz. Anna... tényleg, ő róla még nem is beszéltem. Nincs egy éve, hogy odakerült a céghez. Ő volt az új HR-esünk. Szép, magas, sötéthajú nő, fiatalabb nálam több mint tíz évvel, és még kevesebbnek látszik. Elvált, egy kis lakást bérel, mert vidékről költözött fel, ott szoktam meglátogatni. Annak idején elkezdte a pszichológus szakot, de másodév után abbahagyta, már nem emlékszem, miért. Talán meghaltak a szülei, és neki kellett eltartania magát... De azért sok mindent tud ezekről a lelki dolgokról, mert sokat olvas, komoly pszichológiai könyveket is, gondoltam, talán mond valami okosat, hogy mi ez az egész, mi készítheti rá, hogy tovább rontson a helyzetén,

hogy öregasszonyokat mosdasson és piszkos vénemberek után takarítson? Anna furcsán, fürkészően nézett rám, szemlátomást habozott, hogy kimondja-e, amit gondol. Végül elszánta magát.

– Szerintem téged akar gyötörni – mondta.

Döbbenet meredtem rá.

– Engem? – hebegtem. Talán el is túloztam a csodálkozást, éppen, mert magam is gondoltam effélét, de annál inkább érzékeltetni akartam vele, milyen képtelenségnek tartom, amit mond. De Annát nem sikerült jobb belátásra bírnom.

– Te vagy az egyetlen ember, akin hatalma van... rajtad akarja levérni, hogy az élet így elbánt vele. Ha nem is vallja be magának, a lelke mélyén tisztában van vele, hogy az egészet a saját könnyelműségének köszönheti... hát könnyebb a lelkének, ha valaki mást kínozhat... még ha csak azzal is, hogy tovább rontja a saját helyzetét...

Na nem, ez már azért nekem is sok volt.

– Te gyűlölöd őt! – vágtam a szemébe, de mindjárt meg is rémültem attól, amit mondtam, féltem, hogy jóvátehetetlenül megsértettem, és alázatosan, dadogva szépíteni próbáltam: – Nyilván én mondtam valami félreérthetőt, és attól alakult ki benned ilyen torz kép róla...

De Anna csak vállat vont.

– Hogyan gyűlölhetném, amikor nem is ismerem? – kérdezte hidegen.

– Hát persze, ez volt a baj: soha nem hívtam meg hozzánk, féltem összeismertetni Dórral. Féltem, hogy ez már sok lenne Dórinak, ezt már nem bírná elviselni: egy szép, még elég fiatal nőt a lakásban, és a mi kettőnk kapcsolatát, ezt a szerelemfélét, amiből neki valószínűleg már sohasem jut. Várjunk, mondtam Annának, amikor célzogatni kezdett rá – nem, nem is célzogatni, annál sokkal egyenesebb jellem, kereken kimondta –, szerinte megérett rá a kapcsolatunk, hogy összeköltözzünk. „Úgy érzem magam, mintha egy nős ember szeretője lennék – mondta. – Egy pedáns bankhivatalnoké a régi világból, aki hetente egyszer keres föl, és utána hazamegy a feleségéhez.” Ez azért nem volt egészen igazságos, mert hetente többször is felugrottam hozzá, igaz, csak rövid időre. Hosszabb ideig maradni tényleg csak hetente egyszer mertem, péntekenként, Dórinak azt hazudtam, hogy olyankor három kollégámmal kártyázunk késő éjszakáig. Vajon elhitte? „Nálunk miért nincs soha kártyaparti? – kérdezte egyszer gonosz, sötét gúnnyal. – Talán szégyellsz engem? – Én meg dadogtam valamit, hogy itt kicsi a hely, minden zaj behallatszik a szobájába,

nem tudna tőlünk nyugodtan aludni. „És gondolom, nem szeretnél egész délután szendvicseket készíteni! – mondtam álszentén, mire rántott egyet a vállán: Igazad van, tényleg nem szeretnék! – vetette oda, és bezárkózott a szobájába.

Egyszer, igen, egyszer, már a vége felé, megpróbáltam összehozni őket. Sose lehet tudni, gondoltam, hátha... Dórinak talán mégiscsak jót tenne egy idősebb nő társasága, vele talán jobban meg tudná beszélni a problémáit. Van egy kisvendéglő lenni a téren, oda néha le tudtam csalni Dórit a hétvégeken ebédelni: olcsó hely, a vendégek, de még a pincérek is elég fura figurák, így mi sem keltettünk feltűnést. Ráadásul többnyire elég későn mentünk, amikor a déli forgalom nagyja már lezajlott, és többnyire két-három üres asztal is volt közöttünk és a többi vendég között, akik egyébként ügyet sem vetettek ránk: jámbor alkoholisták, akik fontoskodó, kásás hangon magyaráznak valamit a poharukban lakó dzsinnek, vörösre vagy platinaszőkére festett, ijesztőre sminkelt, túlsúlyos nők alkalmi partnerükkel, sörtehajú, kiöregedett boxolókkal vagy magányos, szemüveges kisöregekkel – ilyesmik. És nem is főznek rosszul. Annát nagy nehezen meggyőztem, hogy nézzen be szombaton kettő és fél három között, mintha a közeli vásárcsarnokból jönne. Hadd lássuk, hogy reagál Dóri: egy próbát megér.

Hát nem állíthatnám, hogy túl jól sikerült a kísérlet: Anna elég hihetően imitálta a meglepődést: „Nahát, Péter, nem is tudtam, hogy te is ismered ezt a helyet! Azt hittem, én fedeztem fel! Ez a nagylányod? Szerbusz, Halász Anna vagyok, édesapád kolléganője! Okosan teszitek, hogy nem bajlódtok hétvégén a főzéssel! Látom, te is szeretted a Jókai-bablevest! – Dóri szinte kővé dermedt: morgott valamit, aztán többet föl se emelte a szemét a tányérjáról. De nem evett, a kenyereit morzsolta kitaratóan és módszeresen a levesébe, egyik szeletet a másik után, aztán a keletkezett kotyvalékot undorral eltolta magától. Mi ketten beszélgettünk Annával céges ügyekről a hátralévő idő alatt.

– Erős negyvenes, de azért ne aggódj, tud még neked gyereket szülni! – felelt Dóri, amikor otthon összeszedtem a bátorságomat, és megkérdeztem tőle, rokonszenvesnek találta-e Annát. – Egy jobb gyereket, olyant, akitől majd lesz unokád! – tette hozzá ugyanazzal a gonosz, sötét gúnnyal, mint amikor a kártyapartiról kérdezett. Én meg dadogva, felindultan bizonygattam, hogy nekem nem kell másik gyerek, csak ő, és nem érdekel semmiféle unoka. De erre csak legyintett, és bement a szobájába.

Annával ezek után persze vége lett: át is ment rövidesen egy másik céghez. De ez a gyerekdolog szöveget ütött a fejembe: lehet, hogy Dóri nem is önmagát sajnálja, hanem engem, amiért valószínűleg soha nem lesz unokám? Csak túlságosan büszke hozzá, hogy bevallja? Gyötörné a büntudat a miatt a szerencsétlen baleset miatt, úgy érzi, hogy ezzel ő tette tönkre mindkettőnk életét? Ha lenne egy gyereke, akkor megbocsátana magának?

Utánaolvastam egy kicsit, és igen, kiderült, hogy lehetséges: mármint a mesterséges megtermékenyítés, nem kell hozzá férjezettnek lenni vagy ilyesmi. Magamtól persze nem mertem szóba hozni, de Dóri néha, ha jobb napja volt, érdeklődött egyik-másik régi barátunk iránt, akivel a baleset óta megszakadt a kapcsolatunk, legalábbis nem jártunk össze, bár én a cégnél azért össze-összefutok velük.

– Józsi? Most született meg a második unokája! Nagyon boldog! – hadartam buzgón, örültem, hogy egyáltalán érdeklődik valaki iránt, aztán le tudtam volna harapni a nyelvemet. De Dóri csak annyit jegyzett meg, igaz, kicsit szomorkásan: – Jó neki, hogy ilyen fiatalon már duplán nagypapa! – és én rádöbbsentem, hogy itt az esély, csak meg kell ragadnom.

– Hát igen, egy ötvennégy éves embernek még minden esélye megvan rá, hogy látja felnőni az unokáit... Te, figyelj csak! – kezdtem bizonytalanul, mintha csak most jutna eszembe a dolog: – Ha esetleg te is úgy gondolnád... úgy értem, szerintem nekem is van még úgy húsz jó évem, és tudnék neked segíteni... manapság ez már egyáltalán nem probléma! Nem kell hozzá férjnél lenni vagy ilyesmi... – dadogtam, de torkomon akadt a szó, Dóri olyan ádáz gyűlölettel nézett rám.

– Persze, hogy aztán az iskolában csúfolják miattam a szerencsétlen kölykök! – vágta oda. – Még jó, hogy nem azt ajánlod fel, hogy te személyesen csinálsz nekem gyereket! – sziszegte, és berohant a szobájába. Én meg magamban elátkoztam azt a mindenféle pszichobláblát, amit akkoriban tucatszám olvasott, gondolom, keresett valamiféle indoklást, miért jogos mégiscsak engem hibáztatnia minden bajáért.

Hát persze, gondoltam, ezzel mintha azt adtam volna tudtára: nem látok esélyt rá, hogy valaha még szerelmi kapcsolata legyen, hogy természetes úton essen teherbe... Szóval igen, megint csak a szex, vagy ha nagyon akarom, hát a szerelem: az egyetlen boldogságforrás, a szülői vagy gyermeki, esetleg egyszerű emberi szeretet, az nem

számít semmit. És jaj annak, aki ezt az egyedül boldogító érzelmet nem képes kiváltani, mert nem elég vonzó, nem elég fiatal, vagy mit tudom én... Igaza lenne a nővéremnek, hogy a szex, egyáltalán, a test a Sátán csapdája, ahogy abban az ő gyülekezetükben hirdetik? Vagy neki is csak savanyú a szőlő? Legalábbis ami Dórit illeti, én kitehetem a lelkemet, ha nem tudok neki egy ifjú trubadúrt keríteni, aki a heg és a piros foltok dacára eszeveszetten beleszeret, akkor az én szeretetem nem ér semmit... igazából én magam sem érek semmit.

Egyszer, igen, egyszer, néhány hétre vagy talán még rövidebb időre, mintha felcsillant volna valami remény. Akkoriban kezdett dolgozni, van egy központi iroda vagy mi, ahová időnként mégiscsak be kellett mennie, leadni valami dokumentációt, vagy ott kapta meg a címeteket, ahová kiküldték, vagy mit tudom én. Ekkoriban kezdett mesélni egy kollégájáról, akivel időnként összefutottak ebben az irodában, és aki néha meghívta egy kávéra, ahol megbeszélték a nehezebb eseteket. Igazából informatikus, mesélte Dóri lelkesen, csak azt mondja, megunta, hogy egész nap a gép előtt ül már évek óta, és most valóságos kalandnak érzi, hogy ide-oda járkal a városban, furcsa kis utcákat fedez fel, amelyeknek azelőtt a létezéséről sem tudott. Ezek közül néhányat Dórinak is megmutatott.

Sajnos hamarosan ez a buborék is elpattant. Amit én lelki békének hittem, valójában lázas reménykedés volt, öncsalás, Dóri személyes vonzalomnak vélt holmi semmire nem kötelező kedvességet. Sejtettem volna, hogy így van, de mint szinte minden embernek, nekem is korlátlan képességem van az öncsalásra. Csak hát persze az igazság előbb-utóbb kiderül, nincs az önáltatásnak olyan vastag páncélja, amelyet könyörtelenül át ne törne. A mozipénztárnál álltunk éppen sorba, nem messze lakunk az utolsó, még működő kis művészmozik egyikétől, örültem, hogy Dórit sikerült kicsalnom otthonról. De már ahogy beléptünk az előtérbe, éreztem, hogy valami baj van: hogy Dóri, aki egészen addig egykedvűen baktatott mellettem, mintha villám csapott volna, és bár hozzá se értem, éreztem az egész testéből áradó, lázas nyugtalanságot. Ahogy lassan araszoltunk a sorban, mintha egy felrobbanni készülő, ember alakú bomba csoszogott volna mellettem. Nem akarsz leülni? – kérdeztem, mert oldalt, a tányérszemű úrlényeket és eszelősen vidám rajzfilmábrázoló moziplakátok alatt volt néhány szék azok számára, akik a sorban állókra várakoztak. Dóri tett valamilyen ideges, elhárító mozdulatot: nem, nem akar leülni. Az egyik széken már ült valaki, magas, szőke,

feltűnően csinos lány, hosszú kabátban és magas sarkú csizmában, a mobilját nyomogatta, gondoltam, talán ömellé nem akar odaülni. A sorban kettővel előttünk álló, magas, fekete fiú éppen lehajolt a pénztárlakhoz, és Dóri önkéntelenül a karomba kapaszkodott. Az a bizonyos kollégám, motyogta, tudod, akiről meséltem. A fiú fölgyenesedett, Dóri vadul szorította a karomat, de a fekete srác nem a kijárat felé indult, mikor is el kellett volna haladnia mellettünk, és nem is arrafelé, ahol a jegyszedők már nyitogatták az ajtókat, hanem odalépett a szőke lányhoz, aki éppen felállt a székről, és a táskájába süllyesztette a mobilját, aztán kettesben indultak a kijárat felé. Talán egy későbbi előadásra vettek jegyet. Dóri görcsösen elfordította a fejét, mintha elmélyülten tanulmányozná a rég halott, csokornyakkendős színészeket és kacéran mosolygó, tupírozott hajú színésznőket ábrázoló, fekete-fehér fényképsorozatot a falon. Én a távozó pár után néztem, és láttam, hogy a fiú a lány csípőjére simítja a kezét: vagyis biztosan nem a húga vagy valami közömbös ismerős, akinek pusztá udvariasságból megvette a jegyét. Gyerünk haza, dűnnyögte rekedten Dóri, nem is érdekel az a hülye film, csak a kedvedért akartam megnézni.

Aztán volt még egy kétségbeesett kísérlete: a neten rendelt magának valami csodaszert. Láthatott egyet ezekből a szélhámus hirdetések közül, azokból, amelyek úgy szoktak kezdődni, hogy „...az orvosok eltitkolják...”, és azzal folytatódnak, hogy a cég által forgalmazott uborkalé gyógyítja a rákot és megelőzi az infarktust, és az akácmez és szárított földigiliszta porának keverékéből készült arckrém negyven évvel megfiatalítja a használóját. Dóri is valami ilyenféle kencefice reklámjára figyelt föl, abból rendelt egy tubussal, gondolom, horribilis összegért. Dugdosta előlem, nehogy a kételyeimmel agyoncsapjam a reményt, amelyet ezek a gátlástalan szélhámusok keltettek benne, pedig hát eszemben sem volt ilyet tenni, miért is tettem volna? Örültem, hogy pár napig jobb kedve van. Pedig talán jobb lett volna, ha figyelmeztetem, mert a heg a kenegetéstől nemhogy eltűnt volna, inkább gyulladt piros lett. Amikor hoztam neki valami rendes krémet a patikából, ami aztán megszüntette legalább a gyulladást, úgy nézett rám, olyan gyilkos szemekkel, mintha én tehetnék az egészről, mintha mindaddig nem lett volna kénytelen elfogadni, hogy ez az utolsó kísérlete is kudarcot vallott.

Utolsó kísérlete, mondom, bár persze én akkor még nem sejtettem, hogy ez volt az utolsó, hogy föladta. Éppen hogy nagyon is gyanakod-

tam valamire, valami új tervre, mert észrevettem, hogy eszelősen spórol. Boltba járni ugyan azelőtt sem szeretett, de korábban azért a neten rendelt magának ezt-azt, valamilyen ruhadarabot vagy kozmetikumot, néha könyveket is, de akkor már egy ideje semmit. A Netflix-előfizetését is lemondta. Régebben néha megnéztünk együtt egy-egy filmet, valamelyik régi, gyerekkori kedvencét, vagy egy olyat, amit a neten dicsértek. Egyik este, amikor úgy tűnt, mintha kicsit jobb kedve lenne, fölvettem, nincs-e kedve megnézni velem a már nem emlékszem, melyik filmet, és akkor mondta, hogy már nem fizet elő.

El akar költözni, gondoltam rémülettől kihűlő szívvel, egyedül akar lenni, terhére vagyok. Össze akarja spórolni a beugrót valami olcsó kis lakásra. Vajon kapna bankkölcsönt? Alig hinném. Vagy csak bérelni akar valahol egy szobát? Abból a nyomorúságos kis fizetésből? Ha kifizeti a bérleti díjat meg a rezsit, még ennivalóra sem marad pénze. Éhen fog halni. Vagy ez is mindegy neki, csak ne kelljen velem egy levegőt szívnia?